

יום הזכרון לחללי צה"ל

פינת הנצחה ליום הזיכרון לחללי מערכות ישראל

בכל שנה, לפני חגיגות יום העצמאות אנט מציינים את יום הזיכרון ללוחמי מערכות ישראל שנפלו למען המדינה, קיומה ועצמאותה. הצורך בזיכרון נוגע בכל אחד מאיתנו, ברמה האישית והלאומית. בפעילות זו ניתנת הזדמנות לכל משתתף לבטא את נושא הזיכרון, לבחור להנציח אדם קרוב או לתת משמעות אישית להנצחה הכללית.

מטרות הפעילות:

- ליצור פינת זיכרון בקבוצה המורכבת מיחידות קטנות בהן ביטוי אישי של היוצרים למשמעות ההנצחה.
- לאפשר לכל משתתף לבחור את האמצעים בהם יביע את התייחסותו ליום הזיכרון ולהנצחת הנפלים.

אביזרי עזר:

- ארגז לכל זוג או שלשה של משתתפים.
- ניירות בצבעים (נייר חן, ניירות קרפ, קרטון גלי, נייר משי)
- בריסטולים
- שאריות "אל-בד"
- שאריות "סול"
- דגלי ישראל
- נרות זיכרון
- סמלים מודפסים (סמלי המדינה, צה"ל, סמל דם המכבים)
- תמונות מודפסות של אנדרטאות
- טקסטים כתובים: כותרות, שירים, יזכור
- פרחים
- מספרים, דבק, צבעים, כלי כתיבה.

מהלך הפעילות:

מחלקים את המשתתפים לזות או צוותים של שלושה. כל צוות מקבל ארגז ומתבקש ליצור באמצעותו פינת זיכרון שתבטא את התייחסותו ליום הזיכרון לחללי מערכות ישראל והדרך להנציח את הנפלים. מפזרים במועדון את כל החומרים ומזמינים את המשתתפים לבחור מתוכם. יש לאפשר זמן לחשיבה, לבחירה ומיון החומרים ולאחר מכן לעיצובם בארגז. בתום העבודה, כל צוות מציג את הארגז שלו ומשתף את הקבוצה ברעיון שעמד מאחורי הבחירות והעיצוב. בחרים יחד מקום במועדון ויוצרים מכל הארגזים פינת הנצחה

<p>יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבָנוֹתָיו, הַנְּאֻמִּים וְהָאֲמִיצִים, חִלֵּי צָבָא – הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל, וְכָל לִוְחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֲטִיבוֹת הַלְּוָחִמִּים בְּמַעֲרֻכּוֹת הָעַם, וְכָל אֲנָשֵׁי קְהִילַת הַמּוֹדִיעִין וְהַבְּטָחוֹן וְאֲנָשֵׁי הַמְּשֻׁטָּרָה אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בְּמַלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֱלֹהֵי שְׁנֵצְחוֹ בְּאֶרֶץ וּמְחוּצָהּ לָהּ בְּיַד מְרַצְחִים מְאָרְגוּנֵי הַטָּרוֹר.</p> <p>יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלֻמִּים וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשֵׁי הַרְצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר נִסְפוּ בְּמַעֲרֻכָּה הַכְּבֵדָה.</p> <p>יְהִיו גְּבוּרֵי מַלְחָמוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנִּיצָחוֹן חַתוּמִּים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר</p>	<p>"מי שחווה את המתקפה ואת הפגזים ונשא בזרועותיו פצוע אנוש וחש את חום דמו ואת נשימתו האחרונה. מי שראה את מחירה הנורא של המלחמה, נדר נדר לעשות מה שיוכל כדי למנוע מהילדים של היום ושל מחר את המלחמה הבאה".</p> <p>רה"מ אריאל שרון, מתוך נאומו בטקס לציון יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל 2005</p>
<p><u>לו היה לי רק עוד אח</u></p> <p>חן, אח אחד וצעיר כל כך. חן, לו היה לי רק עוד אח.</p> <p>החיים ממשיכים כרגיל להתנהל, ואיך אני ממשיכה? רק בעזרת האל השמש זורחת, מאירה מחממת, שוקעת ושוב, והכאב רק אוכל בי – היה לי אח כה אהוב.</p> <p>זוכר ילדות יפה אחת בכפר יפה אחד איך היינו כה תמימים, חשבנו שנחיה לעד כמה תכניות רקמנו לנו לעתיד, על כך רק הזיכרונות יוכלו להעיד.</p> <p>האם רואה אתה אותי שם משמים ורואה את עיניי הדומעות כמו מים? מבכה אותך אני כל יום ויום הכאב חזק, פתאומי – כמו תהום. וכל לילה, בטרם את עיניי אעצום, אזיל דמעות אל הכר, ואדום. כי החיים שבים למסלולם גם אני וכך גם כולם. אך בלב אתה איתי תמיד היום, אתמול ולכל אורך העתיד.</p> <p>חן, אח אחד צעיר כל כך, חן שהיה לי, והיה לי אח.</p>	<p><u>בן יפה נולד/ אהוד מנור</u></p> <p>בן יפה נולד על כתף הכרמל, ומברכים הגיעו מכל עבר גשם טוב ירד כי נעתר האל והחיטה נבטה בשדות השבר</p> <p>שמש חם זרח ורוח קר נשב הילד כבר לומד לקרוא בספר עץ שקד פרח סיון תמוז ואב והתינוק הרך היה לגבר.</p> <p>בוקר יום ראשון ליד התחנה חיכתה אתו "עד שתבוא רכבת" בשכבה לישון לפני שנרדמה שורות כחולות היתה אליו כותבת, ציפורים עוזבות בערב כבר קריר יפה בליל שבת חיכתה בשער, סתיו ברחובות מחר היא בת עשרים אך למה לא מלאו עשרים לנער?</p>

<p><u>כשיבוא הקץ לכל המלחמות/ דב פישמן.</u></p> <p>כשיבוא הקץ לכל המלחמות, לא יפלו בנינו עוד בקרב, לא יצרוב ליבנו לבכי האמהות ועל קבר תפילת אב.</p> <p>כשיבוא הקץ לכל המלחמות, ולא ילמדו עוד מלחמה לא יפלו על רגב דמעוות כבדות ומטחי כבוד לא נשמע</p> <p>כשיבוא הקץ לכל המלחמות, להרג ולהרס ולשכול לא יזעקו שמות במסגרות שחורות בזעקת אלם ללא קול.</p> <p>כשיבוא הקץ לכל המלחמות תזרח השמש ברקיע ללא ענן. אלף פרחי בר יפרחו בין מצבות בשדות השיש הלבן.</p> <p>כשיבוא הקץ לכל המלחמות מחה ימחה מעל פנים אלוהי ההורים השכולים, דיין האלמנות ואבי היתומים.</p>	<p><u>ילד/ רעיה הרניק</u></p> <p>ילד, אתה הלכת רחוק מידי באמת הגזמת עכשיו. בוא, נפסיק את המשחק הזה השמיע קול, השמיע קול בחשכה לאות ציון וכיוון. אני אדליק את האורות, חזור הביתה, חזור לישון.</p> <p>ילד, אם לא תחזור עכשיו, כבר לא תחזור ושום אור לא ידלק בחשכה והבית שלך יקרוס לצידך ואני איתך ...</p> <p>והכוכבים על קברך ...</p>
<p><u>שתי דקות – ליפא אהרוני, קיבוץ סעד</u></p> <p>צפירה פלחה את האויר, שתי דקות דומיה הישוב נדם, נאלם שאון בעיר ההומיה עמדו דומם המורה, התלמיד, פועל הבניין נהג המשאית, העורך דין, המוכר, הקנין הרכינו ראש, עובדות הניקיון, השוטר, הרופא הפקידה, הגננת, האמן, ויושבי בית הקפה התייחדו בגאון, אמהות שכולות, אבות דואבים, אלמנות רעים לנשק, חברים מלידה, סבתות, סבים, בנים ובנות נשתתקה המחלקה בין הימין והשמאל, בין החילוני לדתי נמחקו כל ההבדלים, נעלם הפער העדתי</p> <p>שתי דקות של התייחדות שתי דקות תמימות של אחדות שתי דקות דומיה, לזכור, לא לשכוח שתי דקות האוצרות עצמה וכוח</p> <p>וכמה חסרה לנו תרועה מהדהדת ובמהלכה שתי דקות של שמחה מאחדת שמחה העולה ופורצת מתוך הלב שמחה המחברת ומשכיחה כל כאב</p> <p>וכמה חסרים אנו בשבת ובחג שתי דקות מאחדות במסורת, במנהג ועוד שתי דקות המלכדות בסתם יום של חול הו – אז יהיה לנו יום העצמאות, חג גדול</p>	<p>”...אך ודאי קיים שדה תעופה נסתר אליו גולשים טייסים ותיקים אט – אט ללא מנוע מחליקים חרישית על המסלול מפנים המסלול ללא חריקת בלמים ומצטרפים למסדר המעטים אשר כה רבים חייבים להם כל-כך הרבה...”</p> <p>(דוד עברי)</p>

<p style="text-align: center;"><u>מי שחלם / דידי מנוסי</u></p> <p>מי שחלם לו ונשאר לו החלום מי שלחם, הוא לא ישכח על מה לחם מי שנשאר ער כל הלילה עוד יראה אור יום מי שהלך הוא לא ישוב עוד לעולם</p> <p>מי שהבטיח לא הניח את חרבו מי שקראו לו הוא צעד בראש כולם מי שאהב לו – עוד צפויות לו אהבות רבות מי שהלך הוא לא יאהב עוד לעולם.</p> <p>וההרים עוד בוערים באש זריחות ובין ערביים עוד נושבת רוח ים אלף פרחים עוד משמחים כל לב בשלל פריחות מי שהלך הוא שוב לא יראה זאת לעולם.</p> <p>מי שחלם והתגשם לו החלום מי שלחם עד ששמע קול מנצחים מי שעבר את כל הלילה, וראה אור יום הוא לא יניח שנשכח את ההולכים</p> <p>מי שהבטיח וזכה גם לקיים מי שהצליח לחזור מן הדרכים מי שכאב, אבל הבין שהכאב אילם הוא לא יניח שנשכח את ההולכים.</p> <p>וההרים עוד יבערו באש זריחות ובין ערביים תנשב עוד רוח ים אלף פרחים עוד יפרחו בין ובתוך שוחות הם שיעידו, כי זכרנו את כולם.</p>	<p style="text-align: center;"><u>אם אלוהים / אפרים סידון</u></p> <p>אם אלוהים אוהב אותם צעירים צעירים למרשותיו, שיירד להתבונן בהם פה – שלא ייקח אותם אליו. אם אלוהים רוצה להתבשם מיופיים ונעוריהם, שלא יחטוף אותם לשמיים – שישמור כאן עליהם.</p> <p>...למה כל כך דחוף לו לראות אותם מתים? יש לו הרי את כל הסבלנות, את כל הזמן, את כל העיתים, יש לו את כל העידינים, את כל הנצח, את כל העונות. ולנו יש כל-כך מעט זמן, איתם להנות, רק כמה שנים טובות תקופה קצרה כל כך, עם הבן, עם הילד, עם החבר, עם האח. זמן קצר, זמן שאול, זמן אוזל, זמן שעוד מעט יחלוף. וגם מן הזמן הקצר הזה, הוא עוד מעז לחטוף. ולקחת בחוזק יד וללא בושה ממש. ולגזול ברגע אחד את כבשת הרש</p>
<p style="text-align: center;"><u>לבכות לך</u></p> <p>אני הולך לבכות לך תהיה חזק למעלה געגועי כמו דלתות שנפתחות בלילה לנצח אחי אזכור אותך תמיד וניפגש בסוף אתה יודע ויש לי חברים אבל גם הם כבים אל מול אורך המשגע</p> <p>כשעצובים הולכים לים לכן הים מלוח וזה עצוב שלהחזיר ציוד אפשר לא געגוע</p> <p>וכמו הגלים אנחנו מתנפצים אל המזח אל החיים</p>	<p style="text-align: center;"><u>דמעות של מלאכים</u></p> <p>דמעות שקטות דמעות יפות ועצובות זולגות באופק הדמעות ומחפשות מה הן מבקשות? אהה... כי כשהמלאכים בוכים בעולם אחר אז בעולם הזה עצוב לנו יותר כי כשהמלאכים בוכים בעולם אחר אז בעולם הזה עצוב לנו יותר עצוב לנו יותר</p> <p>דמעות של מלאכים מדוע הם בוכים המלאכים? אולי בגלל שזה לא קל להיות מלאך בעולם עצוב כ"כ</p> <p>וגם אנחנו כאן רוצים לבכות יחד איתם מה לעשות? רוצים לבכות והדמעות אינן יורדות הדמעות אינן זולגות</p>

<p align="center"><u>אנחנו לא צריכים</u></p> <p>כבר יבשו עינינו מדמעות. ופינו כבר נותר אלם בלי קול מה עוד נבקש, אמור, מה עוד – כמעט בקשנו לנו את הכל.</p> <p>את הגשם תן רק בעתו ובאביב פזר לנו פרחים ותן שיחזור שוב לביתו – יותר מזה אנחנו לא צריכים.</p> <p>כבר כאבנו אלף צלקות, עמוק בפנים הסתרנו אנחה. כבר יבשו עינינו מלבכות – אמור שכבר עמדנו במבחן.</p> <p>את הגשם תן רק בעתו ובאביב פזר לנו פרחים, ותן לנו להיות שנית אתו – יותר מזה אנחנו לא צריכים.</p> <p>כבר כיסינו תל ועוד אחד, טמנו את ליבנו בין ברושים. עוד מעט תפוך האנחה – קבל זאת כתפילה מאד אישית.</p> <p>את הגשם תן רק בעתו ובאביב פזר לנו פרחים ותן לנו לשוב ולראותו – יותר מזה אנחנו לא צריכים</p>	<p align="center"><u>אחי הצעיר יהודה / אהוד מנור</u></p> <p>אחי הצעיר יהודה, האם אתה שומע? האם אתה יודע? השמש עוד עולה כל בקר ואורה לבן, ולעת ערב רוח מפזרת את עלי הגן. הגשם הראשון יֵרֵד לִפְנֵי יוֹמִים, בְּעֶרְבַּיּוֹם שְׁלִישִׁי, וְשׁוֹב אֶפְשָׁר לְרֹאוֹת שְׁמַיִם בְּשׁוֹלֵיית עַל הַכְּבִישׁ הָרֵאשִׁי.</p> <p>אחי הצעיר יהודה, האם אתה שומע? האם אתה יודע? בגן הילדים שלך לומדים כבר שיר חדש, ובתיכון התלמידים שוב מתעמלים על המגרש. רוחות ערבית מיללות על המרפסת את כל שירי הסתו, ואמא מצפה בסתר, אולי עוד יגיע מכתב.</p> <p>אחי הצעיר יהודה, האם אתה שומע? האם אתה יודע? כל חבריך הטובים גושאים דמותך עמם, ובכל הטנקים על קוֹי הגבול אתה נמצא אתם. אחי הטוב, אני זוכר את שתי עיניך, והן פותרות חידה. ובני הרך יפה כמודך בשמך לו אקרא, יהודה.</p>
<p align="center">רציתי לקטוף פרח קטן, אמא אמרה: אסור, זה מוגן! ובכל העולם יש חוקים שאסור לקטוף פרחים מוגנים אולי אני סתם ילדה קטנה שלא יודעת ולא מבינה אבל לי זה נראה קצת מוזר, שפרח אסור וחיילים – מותר...</p>	<p align="center"><u>התרמיל/ חיה אגבר</u></p> <p>הביאו אלי תרמילך המאבק בו ארוזים רגעי חיים אחרונים. הביאו התרמיל שעבר מסעות ודרכים רגעי אשרך בו היו. הביאו אלי תרמילך אותו ארוז ידך בפעם האחרונה. הביאו אלי תרמילך מאבק באבק המדבר שם מצאך מותך. ואותך – הביאו אלי לפרידה ארכה, מקשט בפרחים אהובים ארוגך.</p>

ילדים עם שמות כמו יואב או רונן גדלים לילדים כמו סמל או סג"מ ילדים עם שמות כמו אילן או ארנון משחקים במשחק שמפסיד בו הדם ילדים עם שמות כמו ירון או איתי משחקים כל הלילה בשיא הרצינות עם רובה וחגור ומשקפת ביד, משחקים במשחק שנקרא כוננות. חברים לבנות כמו מיכל או יעל רצים בתוך התעלות שבתל רצים, רצים, נופלים כמו סביבון בחוף או בבוץ או אל תוך מודעה לא הספיקו להיות עם אורית או ענת חבל, לא? שאין משחקים אחרים שאפשר להפסיק ולשבור ת'כלים דרושים בדחיפות משחקים אחרים לילדים בני עשרים...

והכי, היא האמת הנוראה כל-כך שכאשר אתה נושם לרוחה, מישהו אחר נאנח. האחד יזכה גם למחר. השני ישאר באתמול. שם שלך אינו מוכר - לאחר הוא - הכל. מישהו מודה לאל, ומישהו פורץ בקריאת שבר. אחד נולד מחדש השני מובל אל הקבר כמו בלוטו דמים, נפלטים השמות; כדור ועוד כדור ועוד מטען ועוד דמעות. ואתה מתפלל לא להכיר, ואתה מתחנן לא לזכות ואין שיוויון באבל, ואין סימטריה המכות. הכלל הכואב ממשיך. הפרט האחד נקבר, ככה עכשיו בהווה, ככה היה בעבר. רגע אתה קיים - ועוד רגע אתה איננו ככה הם חיינו - וככה הוא מותנו.

(אפרים סידון)

לזכרם

©"ילדים בסיכוי - המועצה לילד החוסה", המרכזיה החינוכית ב"אחוזת שרה"